

Zwierz, Krzysztof

Konferencja "Świątynie prawego brzegu. Kościół katolicki w dziejach prawobrzeżnej Warszawy"

Almanach Muzealny 6, 359-360

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KONFERENCJA „ŚWIĄTYNIE PRAWEGO BRZEGU.
KOŚCIÓŁ KATOLICKI W DZIEJACH PRAWOBRZEŻNEJ WARSZAWY”

18 listopada 2008 r. w sali kurialnej przy ul. Floriańskiej miała miejsce całodniowa konferencja naukowa „Świątynie prawego brzegu – Kościół katolicki w dziejach prawobrzeżnej Warszawy”. Organizatorem sesji było Muzeum Warszawskiej Pragi w organizacji (oddział Muzeum Historycznego m.st. Warszawy). Honorowy patronat objął ordynariusz diecezji warszawsko-praskiej ks. abp Henryk Hoser, który witając zebranych zainaugurował spotkanie. Listopadowe wydarzenie zapoczątkowało cykl sesji naukowych, które co roku jesienią będą odbywały się na Pradze. Główną ideą praskich konferencji jest podjęcie badań dotyczących problemów prawobrzeżnej Warszawy, jak również popularyzacja jej dziejów politycznych, społecznych i gospodarczych. Istotne będzie dla nas pokazanie stosunków wyznaniowych i bogactwa wielokulturowości tych terenów. Tematyka tegorocznego spotkania w założeniu miała się skoncentrować na problematyce Kościoła katolickiego w prawobrzeżnej Warszawie. Ważnym pytaniem zadany podczas sesji było: jak w kontekście powstawania nowych świątyń na prawym brzegu Warszawy kształtowało się życie religijne na tym terenie. Tematy i treść wystąpień okazały się niezwykle różnorodne i ciekawe.

Organizatorzy podzielili całość obrad na cztery części. Po powitaniu gości przez dyrekcję Muzeum, w pierwszej części swoje referaty zaprezentowali: ks. dr Marek Solarczyk z Wyższego Seminarium Duchownego diecezji warszawsko-praskiej, Hubert J. Kaczmarek z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz siostra M. Natanaela Wiesława Błażejczyk, reprezentująca Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski. Ks. dr Solarczyk przedstawił wpływ instytucji Kościoła katolickiego na dzieje i rozwój prawobrzeżnej Warszawy do 1945 r. Hubert Kaczmarek zarysował historię i rolę, jaką odegrała parafia Bożego Ciała na Kamionku w dekanacie grochowskim. Siostra Natanaela Błażejczyk z zakonu felicjanek zaprezentowała historię parafii św. Feliksa w Warszawie. Pierwszą część spotkania moderował wicedyrektor Muzeum Historycznego Andrzej Sołtan.

Wystąpienia kolejnego etapu sesji oscylowały wokół tematyki architektury i budownictwa sakralnego. Referat o inicjatywach budowlanych i inwestycjach kościelnych na Pradze w latach 1815-1918 oraz dzieje budowy kościoła pw. Najświętszego Serca Jezusowego omówił prof. Adam Majdowski z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Historię budowy kościoła pw. św. Floriana przedstawiła Marta Lutek (także z UMK). Referat o drewnianych świątyniach prawobrzeżnej Warszawy zaprezentował Jacek Wiśniewski. Nad porządkiem wystąpień czuwał ks. dr Marek Solarczyk.

Trzecią część konferencji obejmowała wystąpienia o bardzo różnorodnej tematyce. Krzysztof Zwierz z Muzeum Warszawskiej Pragi w krótkim komunikacie zarysował problematykę inwestycji gospodarczych i posiadłości na

1-2. Konferencja „Świątynie prawego brzegu”: po lewej ks abp Henryk Hoser wita uczestników, z prawej – widok ogólny sali obrad

Pradze w XVII i XVIII w. kamedułów z podwarszawskiej Góry Królewskiej. Jan Berger, reprezentujący Archiwum GUS, omówił strukturę wyznaniową wybranych terenów prawobrzeżnej Warszawy na przełomie XIX i XX w. Odczytany został również obszerny referat prof. Andrzeja Woźniaka z Instytutu Etnologii i Archeologii PAN o życiu religijnym katolickiej społeczności Gocławia w okresie międzywojennym. Treść referatów podsumowała dr Małgorzata Karpińska z Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego (IH UW).

W ostatniej części sesji dr Martyna Deszczyńska (pracownik IH UW) dokonała przeglądu literatury historycznej dotyczącej dziejów Kościoła katolickiego na terenie prawobrzeżnej Warszawy XIX w. Sesję zamknęły wizualizacje dwóch prezentacji multimedialnych: Edyty Pasek-Paszkowskiej z Muzeum Warszawskiej Pragi o tablicach memoratywnych w wybranych kościołach praskich oraz pani Reginy Madej-Janiszek, która zaprezentowała szlaki turystyczne kościołów warszawskiej Pragi. Większość wystąpień wzbogacona została o wizualne projekcje omawianych obiektów sakralnych. Odczytano również przekazany przez Ryszarda Wojtkowskiego (APW) komunikat dotyczący źródeł do badań instytucji kościelnych prawobrzeżnej Warszawy w zasobach archiwum petersburskiego. Obrady konferencji zamknęła kierownik Muzeum Warszawskiej Pragi Jolanta Wiśniewska. Pokłosiem listopadowej konferencji będzie publikacja, w ramach której wydane zostaną teksty wszystkich wystąpień z tegorocznej sesji.

Krzysztof Zwierz